

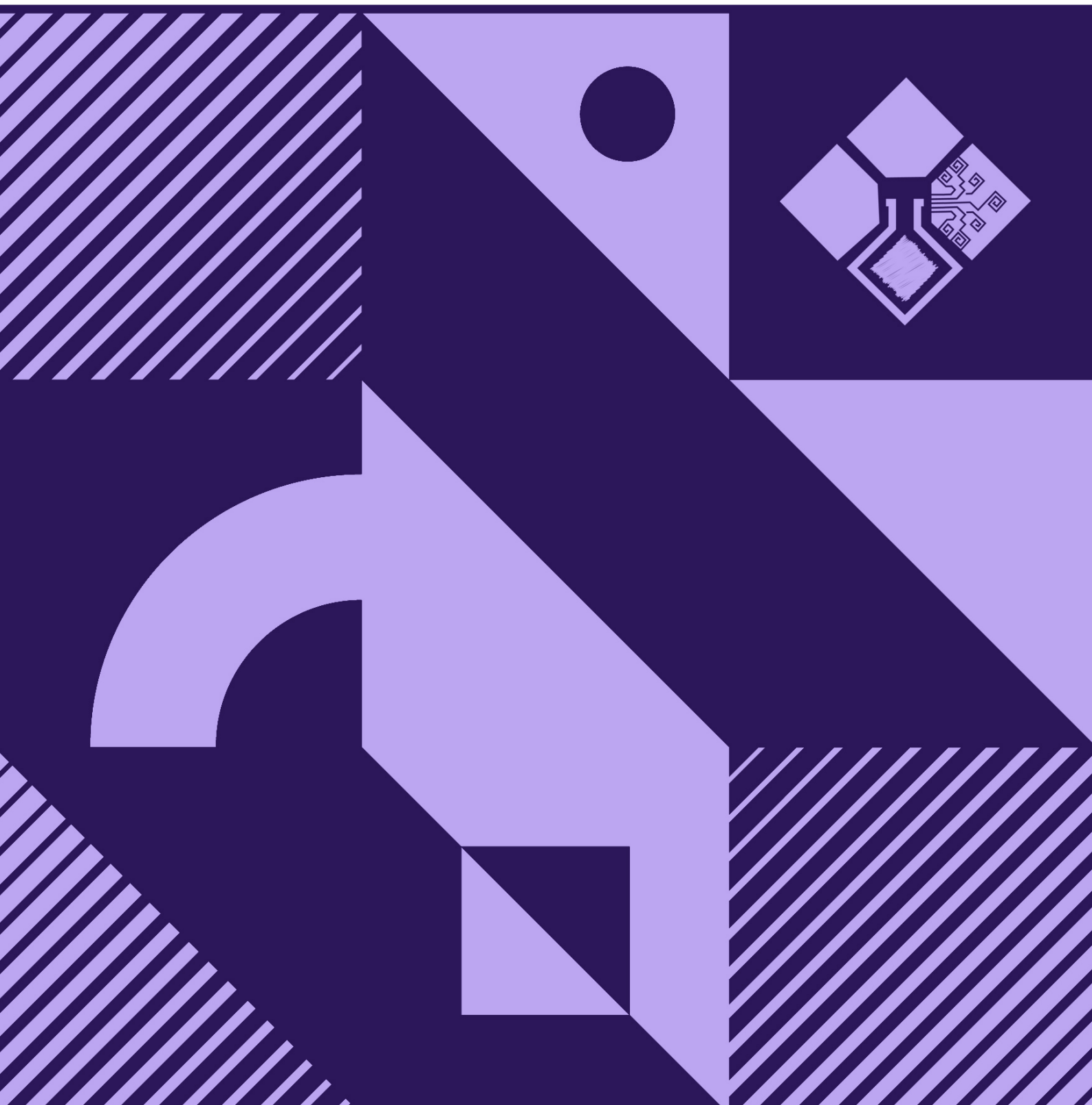
ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

З МАТЕРІАЛАМИ VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

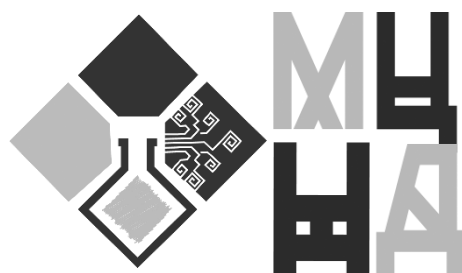
20 ЛЮТОГО 2026 РІК

М. ТЕРНОПІЛЬ, УКРАЇНА

**«ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЬОГОДЕННЯ В СФЕРІ
ПРИРОДНИЧИХ, ГУМАНІТАРНИХ ТА ТОЧНИХ НАУК»**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ
ПРАЦЬ З МАТЕРІАЛАМИ
VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЬОГОДЕННЯ В СФЕРІ ПРИРОДНИЧИХ, ГУМАНІТАРНИХ ТА ТОЧНИХ НАУК

| 20 лютого 2026 рік
м. Тернопіль, Україна

Вінниця, Україна
«UKRLOGOS Group»
2026

Організація, від імені якої випущено видання:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»

Номер запису організації в Єдиному реєстрі громадських об'єднань: 1499141.

Голова оргкомітету: Сотник С.Г.

Верстка: Білоус Т.В.

Дизайн: Бондаренко І.В.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Інституту науково-технічної інтеграції та співпраці. Протокол № 6 від 19.02.2026 року.

Конференцію зареєстровано Державною науковою установою у сфері управління Міністерства освіти і науки «Український інститут науково-технічної експертизи та інформації» в базі даних науково-технічних заходів України на поточний рік та бюлетені «План проведення наукових, науково-технічних заходів в Україні» (**Посвідчення № 515 від 10.06.2025**).

Збірник наукових праць з матеріалами конференції видано офіційно суб'єктом видавничої справи зі **Свідцтвом ДК № 7860 від 22.06.2023**.

Матеріали конференції знаходяться у відкритому доступі на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0).

I-66

Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук: збірник наукових праць з матеріалами VIII Міжнародної наукової конференції, м. Тернопіль, 20 лютого, 2026 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: ТОВ «УКРЛОГОС Груп, 2026. — 338 с.

ISBN 978-617-8582-18-0

DOI 10.62731/mcnd-20.02.2026

Викладено матеріали учасників VIII Міжнародної наукової конференції «Інноваційні тенденції сьогодення в сфері природничих, гуманітарних та точних наук», яка відбулася 20 лютого 2026 року у місті Тернопіль.

УДК 082:001

© Колектив учасників конференції, 2026

© ГО «Міжнародний центр наукових досліджень», 2026

ISBN 978-617-8582-18-0

© ТОВ «УКРЛОГОС Груп», 2026

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ І. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ, МАКРО- ТА РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ВПЛИВ АДАПТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПРИРОДНИМИ РЕСУРСАМИ НА СТАЛИЙ РОЗВИТОК

Шпильова Ю.Б., Омельченко А.А.12

ГАЛУЗЕВІ ФІНАНСИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

Камінський Л.-Р.Ю.15

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКСПОРТНОГО ПРОФІЛЮ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ПІД ВПЛИВОМ ЛОГІСТИЧНОЇ ІНВЕРСІЇ

Баланюк М.О.18

СЕКЦІЯ ІІ. ПІДПРИЄМНИЦТВО, ТОРГІВЛЯ ТА СФЕРА ОБСЛУГОВУВАННЯ

СУТНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ЦІНОУТВОРЕННЯ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Холод О.О.22

СЕКЦІЯ ІІІ. ФІНАНСИ ТА БАНКІВСЬКА СПРАВА; ОПОДАТКУВАННЯ, ОБЛІК І АУДИТ

GREEN FINANCING FOR ACHIEVING SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS: THEORETICAL FOUNDATIONS AND GEORGIAN REALITIES

Merab Vanishvili24

СЕКЦІЯ ІV. МАРКЕТИНГОВА ТА ЛОГІСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЛОКАЛЬНИХ БРЕНДІВ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Васильченко О.В.36

ТРАНСФОРМАЦІЯ МАРКЕТИНГУ ВЗАЄМОВІДНОСИН ЧЕРЕЗ РОЗБУДОВУ ЦИФРОВИХ БРЕНД-СПІЛЬНОТ В УКРАЇНІ

Боковня А.О.39

СЕКЦІЯ V. МЕНЕДЖМЕНТ, ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

МЕХАНІЗМИ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТНИМИ СИТУАЦІЯМИ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ПІД ЧАС КРИЗОВИХ УМОВ Міщенко В.В., Кубіцький С.О.	43
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЕФЕКТИВНОГО КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ Кононов І.О., Літвінова Н.В.	53
ПЕДАГОГІЧНА ІНТЕРНАТУРА: МОДЕЛЬ НАСТАВНИЦЬКОЇ ПІДТРИМКИ МОЛОДИХ ФАХІВЦІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ Скрипка К.С.	55
РОЛЬ РЕПУТАЦІЇ В ЕКОНОМІЦІ ВОЄННОГО СТАНУ Нога О.В., Шкоропад В.М., Кульпа І.О.	61
ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА МОТИВАЦІЮ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ Кубіцький Ю.С.	64

СЕКЦІЯ VI. СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

БІБЛІОТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ Целіщева М.С.	75
ЕТИКА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ НА МЕЖІ ІСТОРІЇ ТА МАЙБУТНЬОГО: УРОКИ КАНАДИ ДЛЯ УКРАЇНИ Семигіна Т.В.	78
СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ У ГРОМАДІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ДОСВІД РОМЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ Ручко Л.М., Киричок В.С.	89

СЕКЦІЯ VII. МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНИМИ ПОТОКАМИ В КРАЇНАХ СЕРЕДЗЕМНОМОРСЬКОГО БАСЕЙНУ Тимощук О.О.	92
--	----

СЕКЦІЯ VIII. ПРАВО ТА МІЖНАРОДНЕ ПРАВО

ДЕРЖАВНА БЕЗПЕКА ЯК ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ: АНАЛІЗ ПІДХОДІВ

Ямборко В.В.196

ЕФЕКТИВНІСТЬ У ПРАВІ ЯК БАГАТОВИМІРНА КАТЕГОРІЯ: ДОКТРИНАЛЬНІ ПІДХОДИ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОБМЕЖЕННЯ ЦІЛЬОВОЇ МОДЕЛІ

Юрченко В.В.100

КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Шалова І.О.103

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Сітало О.М.107

ОСОБЛИВОСТІ ОПИСУ ОБ'ЄКТІВ У ВИБУХОВО-ТЕХНІЧНІЙ ЕКСПЕРТИЗИ

Бугайов Д.Ю.110

ПРАВОВА ПРИРОДА АДМІНІСТРАТИВНОГО ДОГОВОРУ

Квач О.М.114

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Зінченко О.А.124

ПРОБЛЕМИ АКТУАЛЬНОСТІ КОНЦЕПЦІЇ ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Камінський О.М.127

СЕКЦІЯ IX. ІНСТИТУТ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, СУДОВА СИСТЕМА ТА НОТАРІАТ

ОСНОВНІ ВЛАСТИВОСТІ ПАПІЛЯРНИХ УЗОРІВ, ЇХ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА ОЗНАКИ

Демченко В.В.131

ЩОДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Матвієць О.А.138

СЕКЦІЯ X. ВОЄННІ НАУКИ, НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА ТА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ

INTEGRATION OF MODERN TECHNOLOGIES INTO COMBAT OPERATIONS PLANNING
AND A QUANTITATIVE MODEL OF DECISION-MAKING
Andre Milesich, Kovtun A.V., Tabunenko V.142

ПРОБЛЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАДІЙНОСТІ СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ЛІТАЛЬНИХ
АПАРАТІВ
Виговський М.В.154

СЕКЦІЯ XI. БІОЛОГІЯ ТА БІОТЕХНОЛОГІЇ

THE INFLUENCE OF TEMPERATURE AND HUMIDITY ON THE STABILITY OF
LIPOSOMAL SYSTEMS
Vasylenko Ye., Malyshok Yu.157

СЕКЦІЯ XII. АГРАРНІ НАУКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВО

В. М. ЛІГІН ТА РОЗВИТОК ФАХОВОЇ САДІВНИЧОЇ ОСВІТИ В ОДЕСІ
Кузнєцов В.О., Романюк В.В.160

ВПЛИВ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ СОЇ ІНОКУЛЯНТАМИ ДЛЯ ЗБІЛЬШЕННЯ
ВРОЖАЙНОСТІ В УМОВАХ СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Кривцов М.С.168

СЕКЦІЯ XIII. ГІРНИЦТВО ТА НАФТОГАЗОВА ІНЖЕНЕРІЯ

НАДРА НЕЗЛАМНОСТІ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ГІРНИЧОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ В
УМОВАХ ВІЙНИ
Безугла Л.В.172

СЕКЦІЯ XIV. ЕЛЕКТРОНІКА ТА ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ

БОРОТЬБА З «ПІРАТСТВОМ» У МЕРЕЖАХ КТБ: ЯК ВІЯВИТИ ТА ЗУПИНИТИ
НЕСАНКЦІОНОВАНІ ПІДКЛЮЧЕННЯ
Науменко Т.С., Гриненко С.А.175

СТАБІЛІЗАЦІЯ ПАРАМЕТРІВ БОРТОВОЇ ЕЛЕКТРОМЕРЕЖІ РОЗВІДУВАЛЬНИХ
БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАДІЙНОСТІ
НАВІГАЦІЙНИХ СИСТЕМ

Науково-дослідна група:

Колесник О.С., Бобрівник Д.І., Височкін С.А., Жосан Д.Є.178

СЕКЦІЯ XV. ЕКОЛОГІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ЗАХИСТУ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ОЧИЩЕННЯ СТІЧНИХ ВОД АВТОМІЙОК

Соловей М., Струмінська О.О.181

СЕКЦІЯ XVI. КОМП'ЮТЕРНА ТА ПРОГРАМНА ІНЖЕНЕРІЯ

METHODS FOR THE DETECTION AND MITIGATION OF VULNERABILITIES IN
UNMANAGED APPLICATION PROGRAMMING INTERFACES (SHADOW OR ZOMBIE
APIS) WITHIN MICROSERVICE ARCHITECTURES

Filatov T.Yu., Feshchenko R.D.186

СЕКЦІЯ XVII. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СИСТЕМИ

ЗАХИСТ НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАУКИ

Михальчук І.О.188

ІННОВАЦІЙНИЙ ЛАНДШАФТ СУЧАСНОЇ НАУКИ: ВИКЛИКИ, ТРЕНДИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ

Калічак М.С.192

СЕКЦІЯ XVIII. ТРАНСПОРТ ТА ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ

INNOVATIVE TRENDS IN TERMINAL MANAGEMENT

Uvarov M.195

SUSTAINABLE ROAD TRANSPORT: STRATEGIES FOR REDUCING CO₂ EMISSIONS IN
FREIGHT LOGISTICS

Chuhai A.R., Furmanchuk N.M.199

МЕТОДИ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ РИНКОВОЇ ДІЛЬНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ ПОРТІВ І СТЕЙКХОЛДЕРІВ) Павлова Н.Л., Магамадов О.Р.	202
---	-----

СЕКЦІЯ ХІХ. ФІЛОЛОГІЯ ТА ЖУРНАЛІСТИКА

STUDYING INFORMATION STRUCTURE IN MODERN LINGUISTICS Asgarova Banovsha Allahverdi	206
--	-----

ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕРАТИВНОГО ШІ (GEMINI) ТА ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ТЕХНІКІВ Сіроштан К.О.	210
--	-----

ЄВГЕН МАЛАНЮК: КРИЗЬ ПРИЗМУ РОКІВ ДО СУЧАСНОСТІ Марченко Н.М.	214
---	-----

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-МОВЛЕННЕВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Мазуренко Л.І.	216
---	-----

ЛІНГВОКОГНІТИВНІ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЇ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ Шип С.А.	219
---	-----

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ-ГОРОРУ НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ СТІВЕНА КІНГА "ВОНО" Глазунова С.О.	222
--	-----

ТЕМА ЗГВАЛТУВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ Чорний І.В.	224
---	-----

СЕКЦІЯ ХХ. ФІЛОСОФІЯ ТА ПОЛІТОЛОГІЯ

ВИКЛИКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ В УМОВАХ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ Тереник О.С., Попович Я.М.	226
--	-----

ФІЛОСОФІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ У СВІТЛІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ВІЙНИ Мазуренко Л.І.	231
---	-----

ЧИННИКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ПОЛІТИЧНОЇ ВЛАДИ І СУСПІЛЬСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ Левченко В.П., Попович Я.М.	234
---	-----

СЕКЦІЯ XXI. ПЕДАГОГІКА ТА ОСВІТА

PEDAGOGICAL APPROACHES TO STRENGTHENING MOTIVATION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING Shcherbyna Yu.	239
STEAM ЯК ОСВІТНЯ ПАРАДИГМА XXI СТОЛІТТЯ: СИНЕРГІЯ НАУКИ ТА ТВОРЧОСТІ Толоконнікова Н.М.	241
TEACHING ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE: DIGITAL TECHNOLOGIES Halatsyn K.	244
АНАЛІТИЧНІ УМІННЯ ТА НАВИЧКИ ЯК СКЛАДНИК МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З КОМП'ЮТЕРНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ Матієвський В.В.	247
ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМ ШІ ДЛЯ РОЗВИТКУ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА НАСКРІЗНИХ УМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ Карповець Ю.	252
ЗАГАЛЬНИЙ НЕДОРОЗВИТОК МОВЛЕННЯ (ЗНМ): ХАРАКТЕРИСТИКА, СТУПЕНІ ПРОЯВУ, ЕТІОЛОГІЯ Шостак О.О., Стариченко М.С.	263
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ОСВІТІ: КОМПЕТЕНТІСНЕ НАВЧАННЯ ТА СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ НОВОЇ ШКОЛИ Твердохліб М.Г.	267
ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ СЬОГОДЕННЯ У РАМКАХ СТУДЕНТОЦЕНТРИЧНОГО ПІДХОДУ У СФЕРІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ Негода Л.О.	270
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ АПАРАТНИХ ТА ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ARDUINO ПРИ НАВЧАННІ ТЕХНОЛОГІЙ Домініков М.М., Остафійчук А.В., Бортник Б.О.	274
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО ПЕРЕВАНТАЖЕННЯ Ізовіта А.	276
СЕРЕДОВИЩНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ У КОНТЕКСТІ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ Шевченко А.Ф.	279
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ Гринь О.В., Повідайчик О.С.	284

ФОРМУВАННЯ ІНФОМЕДІЙНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ	
Адамян Л.І.	289

СЕКЦІЯ XXII. ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХІАТРІЯ

THREE CORE FEARS AMONG NOVICE PSYCHOLOGISTS	
Shatilova O.S.	293

АРТТЕРАПІЯ ЯК РЕСУРС ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
Дулгієр Л.В.	296

ВПЛИВ БОЙОВИХ ДІЙ НА КОГНІТИВНІ ФУНКЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛІЖБОВЦІВ	
Рудь К.В.	304

ГЕШТАЛЬТТЕРАПІЯ ЯК МЕТОД ПСИХОТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ОСОБИСТІСНИМИ ДИСГАРМОНІЯМИ ТА ПСИХОСОМАТИЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ	
Пятакова О.Ю.	307

ОСОБИСТІСНІ ЧИННИКИ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІЗАЦІЇ	
Теслюк В.М., Мордовцева Г.С.	309

ПСИХОЛОГІЧНІ РИЗИКИ НАДМІРНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ПІДЛІТКІВ	
Прут А.О.	311

ПСИХОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ВИНИКНЕННЯ ТА ПЕРЕЖИВАННЯ СТРЕСУ У ПРАЦІВНИКІВ ДОПОМАГАЮЧИХ ПРОФЕСІЙ ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЗАПРОВАДЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСІБ ЦИХ ПРОФЕСІЙ	
Беляєва Н.П.	315

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ	
Сидоренко К.І.	320

СЕКЦІЯ XXIII. МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

ГЕНЕТИЧНІ ЧИННИКИ УРОДЖЕНИХ ВАД СЕРЦЯ	
Ластівка І.В., Помайба О.М., Самборська С.С.	324

МІОПАТІЯ БЕТЛЕМА: ЕТІОПАТОГЕНЕЗ, ПІДХОДИ ДО ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ	
Ластівка І.В., Фрунза Р.В., Яворщук А.Ю.	329

СЕКЦІЯ XXIV. АРХІТЕКТУРА ТА БУДІВНИЦТВО

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ АСФАЛЬТОБЕТОННИХ СУМІШЕЙ ІЗ
ВИКОРИСТАННЯМ ВТОРИННОГО ПЛАСТИКУ В ДОРОЖНЬОМУ БУДІВНИЦТВІ
УКРАЇНИ

Малий Р.С.333

СЕКЦІЯ XXV. КУЛЬТУРА ТА МИСТЕЦТВО

ОСОБЛИВОСТІ ІКОНОГРАФІЇ НІМЕЦЬКОГО ЖИВОПИСУ XV СТОЛІТТЯ В
КОНТЕКСТІ ІСТОРИЧНОЇ ДОБИ

Лубинський Р.Р.335

ЗАГАЛЬНИЙ НЕДОРОЗВИТОК МОВЛЕННЯ (ЗНМ): ХАРАКТЕРИСТИКА, СТУПЕНІ ПРОЯВУ, ЕТІОЛОГІЯ

Шостак Ольга Олександрівна

канд. філол. наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки і психології та спеціальної освіти імені проф. Т. І. Поніманської

Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Стариченко Марина Сергіївна

здобувач вищої освіти педагогічного факультету

Рівненський державний гуманітарний університет, Україна

Проблема загального недорозвитку мовлення (далі – ЗНМ) залишається однією з найактуальніших у сучасній логопедії та корекційній педагогіці. Зростання кількості дітей із системними мовленнєвими порушеннями вимагає глибокого розуміння природи цього явища, його механізмів і клінічних проявів. Своєчасна діагностика та корекція ЗНМ є необхідною умовою успішної соціалізації дитини, її подальшого навчання й повноцінного розвитку особистості. Актуальність дослідження ЗНМ визначається поширеністю цього порушення та необхідністю розробки ефективних методів корекційного впливу.

Питання загального недорозвитку мовлення активно досліджували провідні вітчизняні та зарубіжні науковці. Фундаментальний внесок у розробку концепції ЗНМ зробили Ю. Конопляста, М. Шеремет, В. Тарасун, В. Тищенко, Н. Чередніченко, І. Мартиненко, Н. Пахомова, Ю. Рібцун та інші дослідники, які заклали теоретичні основи розуміння природи системного недорозвитку мовлення в дітей.

Мета дослідження – здійснити теоретичний аналіз сутності ЗНМ, охарактеризувати рівні мовленнєвого розвитку дітей із ЗНМ та розкрити етіологічні чинники виникнення цього порушення.

ЗНМ можна визначити як складну форму мовленнєвої патології, що характеризується порушенням формування всіх компонентів мовленнєвої системи в дітей із нормальним слухом і первинно збереженим інтелектом.

Як зазначає Ю. Богачук, під ЗНМ «у дітей із нормальним слухом і первинно збереженим інтелектом розуміють таку форму мовленнєвої

патології, при якій порушено формування всіх компонентів мовленнєвої системи, які відносяться як до звукової, так і до смислової сторони мовлення» [1, с. 11]. На нашу думку, таке визначення підкреслює системний характер порушення, оскільки страждають фонетика, фонематичний слух, лексика, граматики та зв'язне мовлення одночасно.

Вітчизняні дослідники О. Гуменюк, І. Пацула, А. Павлюк наголошують, що в дітей цієї категорії спостерігаються труднощі у використанні лексики та засвоєнні граматики [2, с. 120]. Важливо підкреслити, що ЗНМ є саме мовною, а не мовленнєвою проблемою, оскільки порушується реалізація мовленнєвих актів та засвоєння мовної системи як такої.

У науковій літературі найбільш поширеним є виділення чотирьох рівнів мовленнєвого розвитку при ЗНМ, кожен із яких характеризується специфічними проявами. Перший рівень ЗНМ відзначається повною або майже повною відсутністю словесних засобів комунікації у віковому періоді, коли в дітей із нормативним розвитком мовленнєва система вже в основному сформована [3, с. 15]. Активний словник різко обмежений і представлений звуконаслідуваннями та звуковими комплексами. Діти часто використовують невербальні засоби спілкування, передусім вказівний жест і мімічні вираження. Для їхнього мовлення властива багатозначність. Диференційоване найменування предметів і дій практично відсутнє.

Другий рівень ЗНМ характеризується появою елементів фразового мовлення, яке, проте, залишається граматично неформованим, із порушеннями звуковимови. Діти вже диференційовано використовують найменування предметів, дій та окремих ознак, можлива поява в мовленні займенників, окремих сполучників і простих прийменників [3, с. 16]. Водночас фіксують численні експресивні та імпресивні аграматизми. Словниковий запас обмежується побутовою тематикою. Розуміння звернень значно покращується завдяки диференціації окремих граматичних форм, однак труднощі зберігаються під час розпізнавання форм числа й роду прикметників.

Третій рівень ЗНМ визначається наявністю розгорнутого фразового мовлення з ознаками лексико-граматичного недорозвитку. Діти оперують розгорнутим фразовим мовленням, конструюють речення різної складності за синтаксичною структурою, однак простежуються окремі аграматичні конструкції, неточне або помилкове застосування

певних слів [3, с. 17]. У мовленні проявляються заміни лексичних одиниць за семантичними та фонетичними ознаками, виявляються труднощі під час побудови власних висловлювань і підбору адекватних мовних засобів. Недостатнє володіння способами словотворення зумовлює обмежені можливості маніпулювання словами.

Четвертий рівень ЗНМ проявляється у формі залишкових ознак недорозвитку мовлення. Мовленню дітей характерні слабо виражені, проте стійкі порушення в засвоєнні мовних механізмів словотворення, словозміни, у використанні слів складної структури [3, с. 17]. Зазвичай, такі симптоми спостерігаються в молодших школярів, у яких у дошкільному періоді мовленнєва патологія не була скоригована. Специфіка мовлення виявляється в порушенні логічної послідовності під час розмови, випущенні ключових подій і дублюванні окремих епізодів.

Етіологія ЗНМ є досить складною та поліморфною. Н. Кабельнікова підкреслює, що найчастіше причина криється в комбінації спадкової схильності, несприятливого середовища та ушкодження або дисфункції дозрівання мозкових структур під дією різноманітних негативних факторів [4, с. 59–60]. На переконання дослідниці, особливу роль в етіології ЗНМ відіграє перинатальна енцефалопатія (ушкодження мозку, спричинене комбінацією несприятливих факторів у пренатальному періоді розвитку або під час пологового процесу). Якщо етіологічним чинником виступає кисневе голодування мозку, діагностується гіпоксична енцефалопатія, якщо механічна родова травма – травматична енцефалопатія. За наявності обох факторів представлена гіпоксично-травматична енцефалопатія [4, с. 60].

Суттєва роль у виникненні мовленнєвих порушень належить генетичним чинникам. За таких обставин мовленнєвий дефект може сформуватися під впливом навіть мінімальних несприятливих зовнішніх факторів [4, с. 59]. Слід наголосити, що виникнення окремих форм ЗНМ може бути детерміноване несприятливими умовами середовища й виховання. Психічна депривація в період найбільш інтенсивного формування мовлення спричиняє відставання в його розвитку, особливо коли дія цих факторів поєднується з органічною недостатністю центральної нервової системи або генетичною схильністю [4, с. 59–60].

Патогенез ЗНМ пов'язаний із порушенням становлення функціональної системи мови та мовлення. Крім власне органічного ушкодження головного мозку, на прояви ЗНМ впливає етап онтогенезу,

на якому діють патологічні ендогенні й екзогенні чинники. Мовленнєвий дефіцит формується за різних умов пренатального, натального або постнатального періоду, що зумовлює відмінності в структурі порушення й супутніх функціях, залучених до засвоєння мови [5, с. 109].

Підсумовуючи, варто зазначити, що ЗНМ – це складне системне порушенням, що потребує комплексного підходу до діагностики й корекції. Виокремлення психолого-педагогічних рівнів розвитку мовлення в дітей із ЗНМ уможлиблює відстеження динаміки опанування всіма компонентами мовленнєвої системи дітьми в різні вікові періоди та прогнозування адекватної корекційно-розвивальної роботи. Етіологія ЗНМ характеризується поліморфністю та часто включає комбінацію органічних, генетичних та соціальних факторів. Своєчасне виявлення й корекція ЗНМ у дошкільників забезпечує надійну основу для подальшого навчання цих дітей у початковій школі та їхньої успішної соціалізації.

Список використаних джерел:

1. Богачук Ю. В. Проблема використання художньої літератури в спеціальних дошкільних закладах. *Логопедія*. 2016. № 9. С. 11–16.
2. Гуменюк О., Пацула І., Павлюк А. Психолого-педагогічні характеристики дітей із загальним недорозвиненням мовлення та роль психолого-педагогічної характеристики в організації корекційно-розвиткового процесу з дітьми. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 9(14). URL: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-9\(14\)-113-126](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-9(14)-113-126) (дата звернення: 01.02.2026).
3. Брушневська І. М., Рібцун Ю. В. Психолого-педагогічна підтримка дітей п'ятого року життя із лексико-граматичними труднощами : навч.-метод. посіб. для роботи з дітьми із порушеннями мовлення. Луцьк, 2023. 240 с.
4. Кабельнікова Н. В. Первинне недорозвинення мовлення у дітей (клінічний, психолінгвістичний та психолого-педагогічний аспекти): навчальний посібник. Херсон : Борисфен-про, 2017. 222 с.
5. Брушневська І., Рібцун Ю. Формування комунікативного компонента мовленнєвої діяльності дітей п'ятого року життя із загальним недорозвитком мовлення. *Педагогічний часопис Волині*. 2016. № 2(3). С. 103–109.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

МАТЕРІАЛИ VIII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ
СЬОГОДЕННЯ В СФЕРІ ПРИРОДНИЧИХ,
ГУМАНІТАРНИХ ТА ТОЧНИХ НАУК»**

20 лютого 2026 року Тернопіль, Україна

Українською та англійською мовами

*Всі матеріали пройшли оглядове рецензування
Організаційний комітет не завжди поділяє позицію авторів
За точність викладеного матеріалу відповідальність несуть автори*

Підписано до друку 20.02.2026. Формат 70×100/16.
Папір офсетний. Гарнітура Cambria. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 27,46. Замовлення № 26/002. Тираж: 50 примірників.
Віддруковано з готового оригінал-макету.

Контактна інформація організаційного комітету:

ГО «Міжнародний центр наукових досліджень»
21037, Україна, м. Вінниця, вул. Зодчих, 40, офіс 103
Телефони: +38 098 1948380; +38 098 1526044
E-mail: info@mcnd.org.ua

Видавець: ТОВ «УКРЛОГОС Груп».
21005, Україна, м. Вінниця, вул. Зодчих, 18, офіс 81. E-mail: info@ukrlogos.in.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи: ДК № 7860 від 22.06.2023.